

Quan Carles Riba era humà

Quin llibre més bonic ha escrit Carles-Jordi Guardiola sobre Carles Riba! *Els poetes també riuen* (Publicacions de l'Abadía de Montserrat) és un recull de deu entrevistes realitzades a prohoms de la cultura catalana que varen conèixer el poeta, i que el mostren en la seua dimensió més polièdrica. Des que el vaig iniciar no el vaig poder deixar, perquè, de colp i volta, el gran traductor de l'*Odissea*, el poeta elegíac de Bierville, el gran lingüista, prenía forma als meus ulls, es corporitzava genialment, era com si assistira a una llarga conversa amb ell. El llibre de Guardiola té alguna cosa de *Converses amb Goethe* d'Eckermann: se'ns mostra aquell ésser olímpic en la seua dimensió humana. L'estàtua de sal no és tal. Riba, com Goethe, és humà.

L'encert de Guardiola és saber combinar les entrevistes, formular les preguntes adients i, sobretot, crear complicitat amb els diferents testimonis, per tal que les respostes mostren la complexitat del personatge. Hi apareix, evidentment, el gran lingüista, el representant en plena postguerra de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Fundació Bernat Metge, que s'ha hagut d'exiliar, i que no se sent suficientment valorat. Una vegada regressat a Espanya, fa classes particulars a alumnes selectes, que assisteixen a aquelles sessions amb una actitud reverencial (en parlen les alumnes Mercè Badosa i Montserrat Sunyer). També hi apareix la seua relació amb altres poetes, com ara Foix o Carner (que l'acusa d'haver regressat abans d'hora a Espanya), i el seu desinterès per Salvat-Papasseit. I, és clar, el seu coratge polític, aquella actitud modèlica, d'exemple cívic i intel·lectual. Tot el que Riba representava a Catalunya i a

MARTÍ DOMÍNGUEZ

@MartíDominguezR

IL·LUSTRACIÓ DE DIEGO MIR

la catalanitat (i que Josep Maria Castellet va saber plasmar tan bé a *Els escenaris de la memòria*, amb un Josep Pla gelós i proclamant allò de "la persiana és verda").

La lectura també ens ofereix un retrat, d'home tímid i retret: un home menut i per colps molt distant, amb una boca ampla, de llavis fins, que de vegades dibuixaven un rictus sever i desdenyós (en parlen Triadú i Perucho). I, tanmateix, enfront d'aquest Riba goethià i olímpic, també hi apareix l'home sensual, i això en diverses entrevistes, on se'ns descobreix el seu gran amor per la seua esposa Clementina Arderiu. I alhora la seua passió general per les dones: "Oh! Les dones li agradaven moltíssim, això la senyora Riba ho tenia molt clar. La senyora Riba estava sempre *al tanto*, deia que s'havia d'anar amb compte", explica Eugènia Crexells. La qual també ofereix aquesta reflexió del poeta: "Eugènia, ara agafaré el 64 i hi trobareu unes noies espitregades, vestides d'una manera que em porten problemes. No ho suportó". En aquest sentit, era un admirador entusiasta de Sofia Loren, i en dues entrevistes el poeta hi apareix dient: "Això sí que és una dona! Això sí que és una dona!" (en parlen Molas i Eugènia Crexells). I també s'hi cita de manera reiterada Rosa Leveroni: "Ella potser li va fer alguna insinuació. Segurament era una dona enamoradissa (...) Riba era un seductor nat" (Albert Manent).

Un seductor nat... Convindreu que és divertida aquesta visió del poeta passional. Tant que quan començava a desbarrar "parlant de la Sofia Loren o d'algú en concret (...) la Clementina deia 'Caarles!' (...) i en Riba tornava a parlar de Plató". Ja mort el poeta, Clementina li deia a Joaquim Molas: "Sí, el Carles. Ui ui ui, el Carles' i no va anar més enllà. Com si hagués tingut un *affaire* durant la guerra". I rebla Molas: "Era un home golut de la vida i això es notava: no solament era golut de la literatura o de la filosofia".

Un home golut de la vida. En tan sols 84 pàgines, Carles-Jordi Guardiola ens ofereix un retrat del poeta extraordinari. Quin llibre tan prim i alhora tan nutritiu! Els poetes també "viuen"... Auses des que sí!